

Wacław Pogorzelski

Polkowice-Stare Miato, gm. loco, woj. legnickie

Informator Archeologiczny : badania 31, 258-259

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

całej budowli przekraczała zatem 10 m. Wypełnisko rowów stanowił piasek przemieszany, zwłaszcza z części spągowej, z fragmentami węgla drzewnych, pochodzącymi ze spalonej konstrukcji drewnianej nasypu. Nie odsłonięto żadnych zabytków ruchomych.

Badania nie będą kontynuowane.

PŁOCK, st. PSM 63, ul. Grodzka 6, woj. płockie, AZP 50-54

- miasto średniowieczne

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone od czerwca do września 1997 r. przez mgr. mgr. Andrzeja Gołębnika i Macieja Wąsika (Zespół Archeologiczno-Konserwatorski). Finansowane przez Przedsiębiorstwo Inwestycji Komunalnych w Płocku. Przebadano powierzchnię 345 m².

Prace wykopaliskowe na terenie posesji Grodzka 6 pozwoliły na zadokumentowanie stratygrafii, układu przestrzennego relikwów drewnianej architektury i poziomu stropu calca. Pogłębiły one znajomość pierwotnej topografii terenu zajętego przez miasto i pozwoliły na odtworzenie przemian przestrzennych oraz pierwotnej parcelacji tego rejonu (z pocz. XIV w). Wyróżniono VIII faz i kilkadziesiąt poziomów użytkowania terenu od I ćwierci XIV w. do czasów współczesnych. Odkryto liczne relikty zabudowy w postaci budynków drewnianych o konstrukcji zrębowej, warsztat rzemieślniczy, studnie, latryny itp. Pośród inwentarza materiału zabytkowego największy udział obok ceramiki mają wyroby metalowe i kościane.

Materiał w posiadaniu Zespołu Archeologiczno-Konserwatorskiego.

Badania zakończono.

PŁOCK, st. PSM 62, Pl. 13-tu Straconych, woj. płockie, AZP 50-54

- miasto średniowieczne

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone od sierpnia do listopada 1997 r. przez mgr. mgr. Andrzeja Gołębnika i Macieja Trzecieckiego (Zespół Archeologiczno-Konserwatorski). Finansowane przez Urząd Miasta w Płocku. Przebadano powierzchnię 359 m².

Badania wykopaliskowe były kontynuacją prac rozpoczętych w roku 1996, na stanowisku PSM 52. Celami badań były: prześledzenie początków zasiedlenia tej części średniowiecznego Płocka oraz zlokalizowanie rozebranej po 1945 r. murowanej synagogi i rozstrzygnięcie zagadnień pojawienia się na tym terenie ludności żydowskiej. W trakcie badań wyróżniono 253 warstwy, 280 konstrukcji. Inwentarz zabytków liczy 5452 pozycje, w tym: 5141 fragmentów naczyń ceramicznych, 42 przedmioty metalowe, 6 monet, 41 naczyń szklanych, 124 kafle, 9 przedmiotów drewnianych, 2 przedmioty gliniane i 2 przedmioty kościane. Ponadto 16 pozycji inwentarza to 474 sztuki odpadków wyrobów skórzanych i fragmentów obuwia, a 81 pozycji inwentarza stanowią kości zwierzęce. Wyróżniono łącznie XII faz użytkowych. Odsłonięto pozostałości XIX wiecznej synagogi, określono jej wymiary i sposób budowy.

Materiały i dokumentacja w Zespole Archeologiczno-Konserwatorskim.

Badania zakończono.

POLKOWICE–Stare Miasto, gm. loco, woj. legnickie

- miasto średniowieczne

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 19 maja do 9 lipca przez mgr. Wacława Pogorzelskiego. Finansowane przez Głogowskie Przedsiębiorstwo Inżynieryjno-Budowlane GPIB SA. Przebadano powierzchnię 1375 m².

Prace prowadzono na kwartale zachodnim Starego Miasta w Polkowicach z powodu przeznaczenia tego terenu pod zabudowę. Obejmowały one przyrynkową pierzeję zachodnią, na której zlokalizowane były w przeszłości posesje od nru od 31 do 37. Przebadany obszar obejmował I i II strefę zagospodarowania przestrzennego działki mieszczańskiej. Wyeksplorowano pozostałości po 23 obiektach, wśród których wyróżniono fragmenty budynków mieszkalnych i obiekty gospodarcze. W trakcie prac pozyskano: 3 pokrywki, 1 patelnię, 6 naczyń, kufel, 4409 fragmentów naczyń, 869 fragmentów kafli,

11 fragmentów gąsiorów, przęślic, 2 fajki, glinianą figurkę, ozdobę glinianą, 15 fragmentów kości, obrączkę, monetę, zawias, stopę lichtarza, siekierę, 2 rozcieracze. Ceramikę o kolorze stalowoszarym, szarym, ciemnoszarym datowano na XIV-XV w. Przeprowadzone badania pozwalają wnioskować, że obszar obejmujący teren na zachód od ratusza był zagospodarowany od schyłku XIII w. po okres współczesny. Fragmenty naczyń obtaczanych sugerują możliwość istnienia osadnictwa w tej części miasta przed lokacją w 2 poł. XIII w.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Głogowie.

Badania nie będą kontynuowane.

PUCK, st. 1, gm. loco, woj. gdańskie, AZP 4-42

- zamek z wczesnego średniowiecza, późnego średniowiecza i nowożytności

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr Martynę Milewską i prof. Jerzego Kruppé.

Dwumiesięczny sezon wykopaliskowy roku 1997 stanowił kontynuację realizacji długofalowego programu badawczego, którego celem jest rozpoznanie dziejów założenia zamkowego. Wyniki lat ubiegłych (1991-1996) ukierunkowały prace tegoroczne. Skoncentrowano się przede wszystkim na pozyskaniu brakujących danych, umożliwiających wyznaczenie zasięgu przestrzennego terenu zamku od strony zatoki, zarówno w późnym średniowieczu jak w czasach nowożytnych. Prace te miały jednocześnie dostarczyć dalszych danych na temat istniejącego w tym rejonie systemu fortyfikacyjnego.

W tej sytuacji powrócić należało do kwestii częściowo odsłoniętego dwa lata wcześniej fundamentu późnośredniowiecznej budowli w północno-zachodnim narożniku założenia zamkowego (wykop 15). Konieczne bowiem było uzyskanie pełniejszych informacji na ten temat, m. in. o jej wymiarze i sytuacji stratygraficznej, by móc podjąć próbę interpretacji obiektu. W systemie obronnym zamku, zarówno późnośredniowiecznego jak nowożytnego był to zawsze punkt newralgiczny, o czym dodatkowo świadczą informacje zawarte w lustracji z 1928 r. oraz plan F. Getkanta z 1634 r.

Sprawą istotną, która dotąd nie doczekała się udokumentowanej odpowiedzi jest kwestia zniszczeń nawarstwień kulturowych poczynionych w związku z częściowo zrealizowaną, najprawdopodobniej na początku lat sześćdziesiątych, budową wytwórni obuwia na obszarze dawnego dziedzińca zamkowego a obecnego skweru. Jest to bowiem jedyne jeszcze miejsce dostępne do badań archeologicznych w tej partii założenia zamkowego.

Problemem badawczym stale towarzyszącym wykopaliskom na zamku w Pucku jest także nierozwiązane dotąd zagadnienie lokalizacji wczesnośredniowiecznego grodu kasztelańskiego książąt pomorskich. W historiografii Pomorza Gdańskiego wskazuje się bowiem na możliwość umiejscowienia go na terenie późniejszego, zamku krzyżackiego. Dotychczasowe prace pozwalają przyjąć, iż liczyć się należy na badanym terenie z istnieniem osadnictwa wczesnośredniowiecznego nawet już w IX w., nie dostarczyły jednak przekonujących świadectw na temat wzniesienia grodu w drugiej połowie XIII w. Nie wyklucza to jednak możliwości ich pozyskania w czasie dalszych badań.

W toku realizacji przyjętego na ten rok programu wykonano cztery wykopy o łącznej powierzchni 78 m² i 230 m² przebadanych nawarstwień kulturowych. Głębokość wykopów była zróżnicowana w zależności od miejsca ich lokalizacji i wynosiła od 2,0 do 5,0 m od poziomu terenu.

Wyniki badań lat ubiegłych doprowadziły do stwierdzenia, że konfiguracja terenu od strony zatoki w czasach krzyżackich musiała być zasadniczo odmienna od istniejącej obecnie. Pierwszy budynek zamkowy nazywany później „kamienicą starą”, posadowiony był bowiem na niewielkim piaszczystym wyniesieniu, blisko krawędzi naturalnego stoku nad strugą młyńską. Ograniczało to zatem przestrzenne możliwości rozplanowania pierwotnego założenia od strony morza. Stwierdzono również, iż w czasach nowożytnych obszar zajmowany już przez zamek starościński poszerzono w tym miejscu o około 8 — 9 m przez nadsypanie stoku. Świadectwem tych prac ziemnych były odsłonięte warstwy zasypiskowe sięgające do głębokości około 4,0 m od obecnego poziomu terenu. Stabilizowano je poprzecznymi murami oporowymi a na końcu palisadą z pali dębowych, biegnącą wzdłuż podnóża sztucznie uformowanego wyniesienia. Badania dendrochronologiczne pozwalają przyjąć, iż prace nad poszerzaniem obszaru zamkowego przeprowadzono najwcześniej w 1568 r. Dęby użyte